

Nijmegen, 17 juni 2021

Betreft: ongevraagd advies naar aanleiding van 'Er zit muziek in theater'

Geachte wethouder Vergunst, beste Noël,

Eind mei ontvingen de leden van de commissie Groei. het onderzoeksrapport 'Er zit muziek in theater. Versterking functie theater Gemeente Nijmegen' van Blueyard. De commissie concludeert dat dit rapport voorbijgaat aan de aanbeveling van de commissie een kwartiermaker aan te stellen, zoals we adviseerden in het rapport 'Smaakt naar meer' (2020). Deze kwartiermaker zou in samenspraak met in elk geval de gehonoreerde plannen van spelers in Nijmegen (Theatergroep De Greppel, NYMA theater (voorheen Theatergroep Gras), LUX en de Stadsschouwburg Nijmegen) een plan maken voor het verstevigen van de sector theater en dans in Nijmegen. Wij denken dat dat in dit onderzoeksrapport onvoldoende gebeurt en dat de focus te weinig ligt op dat wat er al is.

Onze aanbeveling luidde: 'De commissie concludeert dat de disciplines theater en dans minimaal en versnipperd aanwezig zijn in Nijmegen. Wel is er ruimte voor en vraag naar. De commissie adviseert een kwartiermaker theater aan te stellen die onderzoek kan doen naar de aanwezige spelers, hoe deze elkaar kunnen versterken en waarvoor nog ruimte is in Nijmegen. Het theaternetwerk Nijmegen bestaat in eerste instantie uit Stadsschouwburg Nijmegen en Concertgebouw de Vereeniging en de gehonoreerde theateraanvragers. Daarnaast reserveren we € 30.000 voor nieuwe plannen die voortkomen uit het werk van de kwartiermaker. Ook reserveren we, na het wegvallen van Theatergroep Kwatta in haar huidige vorm, een bijdrage voor jeugdtheater.'

Met die aanbeveling start ook het rapport van Blueyard. De onderzoekers leggen uit dat de gemeente het advies van de commissie heeft vormgegeven door eerst een onderzoek te laten doen naar de discipline theater in Nijmegen (waarbij dans en jeugdtheater buiten beschouwing zijn gelaten). Op basis van de resultaten uit dat onderzoek kan dan de gemeente ervoor kiezen een vervolgtraject te starten, waarbij het aanstellen van een kwartiermaker een optie kan zijn.

Er is overleg geweest tussen de gemeente en de commissie ten tijde van de opdrachtverstrekking. De commissie was kritisch op de keuze Blueyard in te schakelen én kritisch op de opdrachtomschrijving. De commissie heeft benadrukt dat het van groot belang was om voor dit onderzoek door te dringen in de haarvaten van het theaterveld, te polsen wat daar leeft en speelt, wat belemmeringen en hindernissen zijn, wat mogelijkheden, kansen en potenties zijn, welke verbindingen noodzakelijk zijn, welke vormen van samenwerking mogelijk, et cetera. In lijn met de cultuurvisie Groei. zou dan volgens een bottom-up-aanpak het theaterveld ontwikkeld en versterkt kunnen worden.

Weinig nieuwe inzichten

Zoals gezegd constateert de commissie Groei. dat het onderzoek 'Er zit muziek in theater' voorbijgaat aan de intentie van onze aanbeveling. De inventarisatie is in de

ogen van de commissie beperkt en mist diepgang. Ze levert weinig inzichten op waarmee de commissie nog niet bekend was: beperkte middelen voor theater, versnipperd veld van makers, weinig kans en budget voor jong talent, enzovoort. (Was dat niet ook al Blueyards eigen conclusie in hun eerdere onderzoek 'De staat van cultuur in Nijmegen' uit 2019?) De commissie had gehoopt op onderzoeksresultaten die kansen en strategieën zouden bieden om het ecosysteem vanaf de humuslaag te laten groeien en versterken.

De aanpak en strategie van Blueyard mist de focus op het bottom-up-principe: met een kwartiermaker had de commissie voor ogen om de sector bij elkaar te brengen en gezamenlijk naar iets toe te werken. Daarmee zou draagvlak gecreëerd worden, en zouden alle spelers en stakeholders samen een nieuwe, professionele koers binnen de sector uitvinden, waarbij nieuwe makers aan dit breed gedragen netwerk verbonden worden.

De constatering van Blueyard dat Nijmegen uitsluitend Kwatta als professioneel theatergezelschap heeft, onderschrijft de commissie niet. Theatergroep De Greppel en Cie. Perelman maken al jaren professionele voorstellingen, waarbij niet alleen de regisseur maar ook de acteurs, technici en andere medewerkers volgens CAO betaald worden. De Greppel slaagt er ook in subsidies van de provincie en van landelijke fondsen te verwerven. Het positieve advies van de commissie Groei. voor een meerjarige subsidie is bewijs voor de professionele status. Ook de door Blueyard gerapporteerde kansen voor enkele theatercollectieven om door te groeien had en had de commissie al in het vizier. De commissie bracht immers positieve adviezen uit voor een tweejarige financiering van Theatergroep De Greppel en NYMA theater.

Een nieuwe theatervoorziening?

Waar de commissie graag meer over gelezen had is de theatervoorziening waar Theatergroep De Greppel en NYMA theater in hun aanvragen over schrijven, en waarover de commissie ook geluiden van andere Nijmeegse theaterinitiatieven opvangt. Wat zijn de behoeften en wensen, wat is de bereidheid om zo'n plek gezamenlijk te betrekken en/of exploiteren, hoe ziet zo'n theateraccommodatie er fysiek uit, en wat zou de rol van De Lindenberg hierbij kunnen zijn? In het onderzoeksrapport adviseert Blueyard de gemeente de mogelijkheden van een ontmoetingsplek met repetitieruimtes, een kleine zaal en eenvoudig horeca op het NYMA-terrein te onderzoeken, terwijl de wens van de commissie was dat juist dit onderzoek daarover inzicht zou bieden.

Op een spitsvondige wijze verwoordt de titel van het rapport 'Er zit muziek in theater' de belangrijkste aanbeveling van Blueyard: op middellange termijn wordt voorgesteld om een Proeftuin Muziektheater op te zetten: 'Nijmegen is een muziekstad. Door die sterke keten te verbinden met de theaterketen creëer je een meerwaarde én zorg je voor een specifiek profiel binnen de discipline theater waarmee Nijmegen zich kan onderscheiden van andere steden.'

De commissie is verrast door dit voorstel. Ze kan niet herleiden waar deze vondst vandaan komt en ze mist evenzo de onderbouwing. Is deze gedachte ontstaan tijdens de interviews? Steunt ze op de wensen en behoeften van het Nijmeegse theaterveld of, in bredere zin, het Nijmeegse culturele veld? Is het een droom van Doornroosje en De

Vereeniging, de belangrijkste podia in Nijmegen voor respectievelijk (pop)muziek en theater? En ook: de commissie staat achter het Groeidocument 025 Arnhem Nijmegen, maar in het muziektheaterplan is veel eenrichtingsverkeer van Rijnbrug naar Waalbrug. Om de Proeftuin Muziektheater een serieuze kans van slagen te laten maken, is een evenwichtige balans een voorwaarde. De commissie verneemt graag meer argumentatie en achtergrondinformatie over de aanbeveling voor deze proeftuin. De commissie is gecharmeerd van langetermijnvisies met ambitie, maar de focus op een landelijk Productiehuis voor Muziektheater vindt de commissie in dit stadium te voorbarig. Het Nijmeegse theaterveld is momenteel beter geholpen met plannen die dichter bij de eigen aard en signatuur passen. Dat was immers de gedachte achter de aanbeveling in ons adviesrapport.

Bouwen vanuit de humuslaag

Samenvattend, beste Noël, de commissie Groei. deed de aanbeveling voor een kwartiermaker theater. Die kwam er niet. Wel werd er onderzoek gedaan en dat leverde een rapport op dat voor de commissie weinig nieuwe inzichten biedt, een verrassende aanbeveling doet om Nijmegen in de vaart der volkeren voort te stuwten als de stad van muziek, literatuur én muziektheater, én de wijze raad geeft juist geen kwartiermaker aan te stellen. Aan bouwen vanuit de humuslaag, vanuit dat wat er al is, gaat het rapport ons inziens te veel voorbij.

Zoals gezegd, dit is geschreven als ongevraagd advies. De commissie Groei. is begaan met cultuur in Nijmegen, en met theater in het bijzonder. We denken graag mee, we praten graag verder.

Met hartelijke groet, namens de leden van de commissie Groei.,

Joy Arpots | voorzitter